

2. 12. 2025 – 31. 3. 2026

Škalar zmaj pri meni doma, 2025, voščenka, papir, 33 x 25,5 cm

Priprava terena šaleških starosecev na konjih, 2022, fotokolaž, papir, 41,5 x 56,5 cm

Škalar zmaj in sv. Jurij s poskusom perspektive, 2025, voščenka, papir, 35 x 28,5 cm

Zimske radosti Šole za strojništvo, geotehniko in okolje Velenje, 2023, fotokolaž, papir, 38 x 44 cm

Francosko-švicarska delegacija prispe z avtobusom v Šoštanj ali žejni čez vodo, 2022, fotokolaž, papir, 55 x 31 cm

Potapljač na dnu Škalskega jezera s potopljeno miniaturo cerkve sv. Jurija v rokah, 2022, fotokolaž, papir, 50,5 x 40,5 cm

Krotnik VI., 2022, olje, platno, 96 x 75 cm, zbirka Galerije Velenje

Krotnikov odvetnik, 2022, olje, platno, 82 x 67 cm

Pentlja, 2022, olje, platno, 76 x 64 cm, zasebna zbirka

Šoštanj 1413, 2018, risba, papir, 57 x 97 cm

Francoski preiskovalci v Šoštanju ujeli 600-megavatnega soma, 2022, fotokolaž, papir, 51,5 x 67,5 cm

SCHALAR SEE 1413:

Deček, ki je sanjal o sv. Juriju, da bi ga odrešil zlobne jezerske pošasti

KLEMEN ZUPANC

SCHALAR SEE 1413: Deček, ki je sanjal o sv. Juriju, da bi ga odrešil zlobne jezerske pošasti

Škalar je jezerska pošast, ki že od 15. stoletja naprej koplje luknje na območju Šaleške doline. V tej basni je veliko žrtev. Pred davnimi časi, pred približno 2,5 milijona let, se je iz rdečega jajca, ki ga je znesel sedemletni petelin, izlegel jezerski zmaj Pozoj. Pozoj se je izlegel v podzemnem jezeru pod hribom Kozjak in prebil skalo, zaradi česar se je jezero premaknilo v dolino. Zaradi tega je sveti Jurij zabodel sulco v zmajeva sroe. Zmajeva kri se je nato spremenila v premog. V zahvalo junaku so vaščani zgradili cerkev, pod katero je ostala skrita dragocena zmajeva kri. Toda neprecenljiv črni zaklad je nato pred približno 150 leti našel naš novi jezerski zmaj Škalar, ki je počasi začel s pojedino. Zaradi te velikanske poslastice se je cerkev, zgrajena v čast Pozojevega ubijalca svetega Jurija, leta 1951 zrušila in nato potonila na dno jezera. To pa ni bila zadnja luknja, ki jo je ustvaril. Na začetku 21. stoletja je izkopal še eno luknjo. Tokrat je osiromasil zemljo in povzročil za 1,41 milijarde globoko finančno luknjo.

Klemen Zupanc

Idejo o jezerski pošasti je akademski slikar Klemen Zupanc dobil leta 2018, ko je iskal urbano legendo za natečaj Mestne občine Velenje. Gre za projekt imenovan Schalar See 1413. Takrat je nastala njegova prva zasnova urbane legende o mitološkem Škalarju, velikanski šesteronogi podvodni pošasti, ki naj bi se prehranjevala z lignitim in celulozo (še posebej s tisto v bankovcih). S svojim izjemnim apetitom je pošast povzročila nastanek treh udornih jezer v Šaleški dolini: Škalskega, Velenjskega in Družmirskega oziroma Šoštanjskega.

Na razstavi v Generali galeriji se umetnik predstavlja z novo serijo slik. Tokratno predstavitev slikarskih del si je umetnik zamislil v dveh sklopih. V prvem prostoru so na ogled velike oljne slike, večinoma iz najnovejšega slikarskega ciklusa, ki so bile naslikane prav za pričujočo razstavo in predstavljajo prehod v umetnikovo novo slikarsko poglavje. Nastopajo kot avtonomna in samostojna umetniška dela, ki so ločena od muzejske pripovedi. Umetnik pravi, da slike ne služijo več zgolj ilustraciji legende, temveč prevzemajo polnopravno vlogo. Imajo lastno jezikovno avtoriteto, komunicirajo med seboj, prevračajo mit in nagovarjajo gledalca. Slike izstopajo iz fikcije in tkejo novo realnost urbane legende o šaleški pošasti, ki jo je navdihnila afera TEŠ6.

Tematika umetniških del odraža samosvoj in kritičen pogled na današnji čas. Prežeta so s humorjem, simbolizmom in družbeno kritiko. Umetnik je pripravil tudi video projekcijo šaleške ljudske povesti o Škalarjevi gostiji, ki je prikazana na obstoječem TV-zaslону. V drugem galerijskem prostoru pa nas slikar popelje na ogled izbranih del iz obstoječe muzejske zbirke. Tokrat je muzejska zbirka prikazana v manjšini in brez ambientalnih scenografij, kakršne poznamo iz Zupančevih preteklih samostojnih razstav Schalar See 1413.

Umetniška dela so predstavljena kot neke vrste arheološko-muzejsko gradivo – kot del pripovedi namišljenega in fiktivnega muzeja »Musée de Schalar«. Tematika na razstavi še vedno nadaljuje kritično-satirični pristop v namišljenem muzeju »Musée de Schalar«, ki je raziskovalna in arhivska institucija za raziskovanje šaleške šesteronoge jezerske pošasti Škalar ter vedno znova aktualne afera TEŠ6. Naslovi del so domiselni, humorni in pomenljivi, kot so podobe same. Lahko pa zaznamo celo ostro kritičen poudarek. Gre za serijo slik in risb, ki odkrivajo preteklost in njene sledove ter prikazujejo dogodke, ki so pozneje zaznamovali prihodnost kraja. Likovna dela so v celoti prikazana tako, da gledalca popeljejo v dogajanje v preteklosti skozi izbor ključnih dogodkov in zgodb, ki so vplivali na dogodke današnjega časa. Naslikana dela iz muzejske zbirke so v različnih likovnih tehnikah (fotografija, grafika, risba, fotokolaž itn.). Umetnik je naklonjen tudi recikliranju materialov. Odslužnim predmetom, kot so kupljeni stari okvirji ali razbito in zalepljeno steklo, da novo življenje. Umetniška dela dobijo simbolični pomen in odsevajo pretekli čas.

Legendo o šaleški pošasti Klemen Zupanc razvija s kolegi z različnih področij od leta 2018, ko je postavil prvo razstavo v upravni zgradbi Termoelektrarne Šoštanj. Iz srečevanj se snujejo nove zgodbe, nove umetnine in nova odkritja, vendar legenda ostaja jedro pripovedi. Umetnik pravi, da ni vnaprej določeno, kaj bodo počeli v prihodnosti in kako se bo nadaljevala zgodba, saj vse nastane spontano. Pravi pa, da bo zgodbo okoli legende delal tudi v prihodnje. Mit namreč ni več samo fikcija, temveč se opira na realne

Portret umetnika, fotograf: Klemen Smrtnik

napetosti okoli afera TEŠ6 ter upravljanja elektrarne in Premogovnika Velenje. Umetnik svoje nadaljnje delovanje vidi v slikarstvu, risbi in Muzeju de Schalar.

ŽIVLJENEPIS
Akademski slikar Klemen Zupanc se je rodil 1. junija 1989 v Celju. Po končani srednji vtrnarski šoli v Celju, smer aranžerski tehnik, se je vpisal na Akademijo za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, kjer je študiral slikarstvo. Leta 2016 je prav tam diplomiral pri profesorju Žigi Karžu.

Leta 2013 je prejel Prešernovo nagrado za študente. Njegovo ustvarjanje je preplet slikarstva in multimedijskih projektov. Pri svojem delu pogosto uporablja fotografske podobe, ki jih s prefinjeno tehniko pretvarja v umetniška dela, polna simbolike in družbene refleksije. Njegova dela so provokativna, vendar vse skupaj predstavi na humoren način. Raziskuje teme, kot so urbana arhitektura, potrošniška kultura in vpliv kapitalizma na družbo. Dela odpirajo premislek o funkciji (položaju) umetnosti v sodobni potrošniški družbi. V njegovih delih zaznamo kritičen pogled na okolje in vsakdanje situacije v družbi, v kateri živimo. Zupančeva dela so bila razstavljena na različnih prizoriščih in v neobičajnih kontekstih, ki vedno odražajo avtorjevo zanimanje za celovito predstavitev umetnosti in njeno vključevanje v vsakdanjik.

Razstavlja na skupinskih in samostojnih razstavah v Sloveniji in tujini, med katerimi velja izpostaviti samostojne razstave Schalar See 1413 v galeriji Hiša kulture v Pivki, v Galeriji Velenje, v Galeriji Srečišče v Hostlu Celica na Metelkovi ulici v Ljubljani in v Video galeriji KLET, ZDSLU, v Ljubljani.

Njegova dela so uvrščena v več javnih zbirk. Živi in ustvarja v Ljubljani.

Družini Gantar, pokroviteljici galerije, katere pobudnik in ustanovitelj je bil Matjaž Gantar, se iskreno zahvaljujemo za podporo in sodelovanje pri delovanju galerije. Posebno zahvalo namenjamo družbi Generali Investments d. o. o., podpornici Generali galerije od samega začetka do danes.

Povezava: <https://klemenstupanc.com/>

Petra Bizilj Silva / kustosinja razstave

Kopija oltarne slike leve kapele iz cerkve sv. Jurija v Škalah, 2024, akril, platno, 108 x 144 cm

Vrtec Škalarjevih otrok, 2025, olje, platno, 70 x 100 cm

Škalar, ovce, odojki in prepelice, 2025, voščenska, papir, 33 x 25,5 cm

Prodaj parcelo, ribe gratis, 2025, akril, platno, 120 x 140 cm

To ni Gardaland. To je Šoštanj, 2025, olje, platno, 156 x 220 cm